

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

HALSTED KLOSTER, DEN GAMLE KRO

LOLLAND KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	19.01.2011
Besigtiget af:	Simon Harboe
Journalnummer:	2010-7.82.07/360-0001
Kommune:	Lolland Kommune
Adresse:	Maribovej 277, 4900 Nakskov
Betegnelse:	Halsted Kloster, Den Gamle Kro
Fredningsår:	1989
Omfang:	<i>Forhuset i bindingsværk samt sidehus (beg. af 1800-tallet)</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Den Gamle Kro ligger ud til Maribovej, overfor Halsted Kirke og herregården Halsted Klosters Nye Hovedbygning. Den Gamle Kro ligger som den første når man kommer fra Nakskov i det forløb af bygninger langs Maribovej, som tidligere rummede sekundære funktioner tilknyttet herregården og miljøet heromkring.

Forhuset er en 14 fag lang, én etages bindingsværkslænge med sorttjæret sokkel, sortopstolpet bindingsværk og murede, kalkede tavl i en rødlig okkerfarve. Taget er et helvalmet tegltag med to skorstenspiber og kvist på havesiden. Forhuset har ældre, opsprossede vinduer samt en grønmalet hoveddør i træ med sildebensmønster og ældre lås. Mod vejen har forhuset gennemstukne bjælkehoveder ved 1., 2., 3. og 5. stolpe, mens havesiden har et mindre vindfang i træ.

I det indre har forhuset bevaret dele af en ældre planløsning med en langsgående skillevæg. Loft, gulve og enkelte bjælker er nyere, mens flere ældre fyldningsdøre med beslag, dørgreb og låsekasser, samt gerichter er bevaret. Taget er understrøget og tagetagen er delvist udnyttet til beboelse.

Sidehuset er bygget sammen med forhusets vestlige del. Sidehuset har støbt sokkel og er opført i sortbejdet træ. Taget er et helvalmet, rødt tegltag med kraftig udkrægning på havesiden. Sidehuset er indrettet med større, åbne rum og anvendes aktuelt til opbevaring.

— BYGNINGSHISTORIE

Oprindelsen til kroen i Halsted er ikke kendt. Muligvis udspringer den af den rejsstald som lensmand Gregers Truidsen Ulfstand (-1582) rejste i 1581. Kroen kendes fra skriftlige kilder fra 1669 og fungerede som kro frem til omkring 1840, hvor den blev nedlagt og bygningerne indrettedes til beboelse.

Den nuværende bygning med den nu nedrevne rejsesald blev formentlig rejst omkring 1819 i forbindelse med, at landevejen mellem Nakskov og Maribo blev reguleret. Kroens tidligere forgænger var en firfløjet gård placeret nogenlunde samme sted som den nuværende kro.

Kroen fremstod ved opførslen med helvalmet stråtag, på nordsiden forsynet med runde kviste, samt hvidkalkede mure over stok og sten. Den tilhørende rejsesald lå mod vest uden direkte forbindelse til kroen, med gavl orienteret mod vejen og ligeledes med helvalmet stråtag. I forbindelse med landevejens udvidelse i slutningen af 1940'erne blev rejsesalden revet ned.

Frem til begyndelsen af 1900-tallet fremstod kroen som resten af Halstedes huse hvidkalket over stok og sten. Omkring 1920 blev bindingsværket trukket op i sort og omkring 1940 blev husene kalket i den nuværende rødlige okkergule farve med sort bindingsværk. Farvevalget skulle referere til familien Vinds slægtsvåben i gul og sort.

Ved kroens nedlæggelse indrettedes to beboelser i huset, som i 1957 i forbindelse med en renovering ændredes til en beboelse. I samme forbindelse blev det oprindelige stråtag omlagt til tegl og sidehuset på nordsiden kom til.

Museum Lolland-Falster 2011

— KILDER

T. Skotte Hammer (red.), Halsted Gennem 800 år, udgivet af Juellinge Fonden, 1977

C.C. Haugner, Sønder herreds historie, topografi og statistik, Nakskov, 1924

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den Gamle Kro indgår som en vigtig del af det kulturmiljø som præger Halsted by, hvor alle de fredede bygninger som er tilknyttet herregården Halsted Kloster, ligger som perler på en snor langs Maribovej.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den Gamle Kro vidner ved sin beliggenhed og senere tilkomne farvesætning om det historiske tilhørsforhold til Halsted Kloster, og bygningen indgår som et væsentligt led i det helstøbte, kulturhistoriske miljø, som Halsted Kloster og by udgør.

Desuden vidner kroen ved sin beliggenhed umiddelbart udenfor Nakskov og overfor kirken om de historiske bevægelsesmønstre og transportvaner samt forbindelsen mellem landsbyens forskellige funktioner.

Dertil kommer, at forhuset i det ydre har bevaret flere ældre, gennemstukne bjælkehoveder, som vidner om et styrterum. I det indre har forhuset bevaret dele af en ældre planløsning, samt flere ældre bygningsdele i form af fyldningsdøre, beslag, dørgreb, låsekasser og gerichter.

Det optegnede bindingsværk fra 1940'erne vidner desuden om en nutidig opblødning af den regionale tradition på Lolland om kalkning over stok og sten.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den Gamle Kros arkitektoniske værdier knytter sig til forhusets traditionelle udtryk i form af bindingsværket med de gennemstukne bjælkehoveder, tegltaget og de ældre, opsprossede vinduer. Dertil kommer den markante farvesætning, og den høje, ubrudte tagflade.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I bygningens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til Den Gamle Kro som en del af helheden omkring Halsted Kloster. Hertil kommer bindingsværket, de gennemstukne bjælkehoveder, de ældre, opsprossede vinduer og den ubrudte tagflade, samt den generelle materialeholdning.

I forhusets indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den bevarede del af forhusets langsgående skillevæg samt til de ældre bygningsdetaljer, herunder de velbevarede fyldningsdøre, beslag, dørgreb, låsekasser og gerichter.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.